

Iktatószám: ALT/599-1/2026

Főtitkári iránymutatás

a grapevine flavescence dorée arany színű sárgaság szőlőkárosító elleni egységes növényvédelemre vonatkozó hegyközségi rendtartások felülvizsgálatának és egységes joggyakorlatának szempontjairól

1. Az iránymutatás előzménye és célja

A Hegyközségek Nemzeti Tanácsa Tanácsülésének T-13/3/2025. (12. 01.) határozata előírta, hogy a hegyközségeknek a grapevine flavescence dorée arany színű sárgaság szőlőkárosító elleni egységes növényvédelem szabályaival ki kell egészíteniük a hegyközségi rendtartásokat a HNT által megküldött rendtartási szabályok szerint. A 2026. február 24-én megtartott webináriumon elhangzott észrevételek alapján véglegesített kötelező hegyközségi rendtartási fejezetet az Elnökség E-16-3/2026. (03. 03.) határozatával elfogadta. A normaszöveg és a tervezethez készült kiegészítő dokumentumok 2026. március 4-én kerültek megküldésre a hegyközségi szervezetek részére.

A HNT Elnökségének döntése arra is kiterjedt, hogy a hegyközségi védekezés hatékonyságának növelése, továbbá a gazdasági károk mérséklése és megelőzése érdekében a köztestületi rendtartási szabályokat szakmaközi piacszervezési intézkedéssel is meg kell erősíteni. A rendtartási fejezet miniszteri rendeletben történő kiterjesztéséhez szükséges tartalmi és formai követelményeknek megfelelően előkészített szakmaközi intézkedési tervezetet a HNT Tanácsulása 1-ESZ/2026. (03. 13.) számon fogadta el.

Jelen főtitkári iránymutatás célja a 2012. évi CCXIX. törvény alapján meghozott HNT-döntések végrehajtása során az egységes joggyakorlat elősegítése a HNT és a hegyközségi tanácsok joggyakorlata között. Az iránymutatás azt rögzíti, hogy a HNT közigazgatási ügyekért felelős tisztségviselője, a HNT főtitkára milyen szempontok alapján jár el a Hktv. 34. § (3) bekezdésben foglalt feladatának ellátása során a hegyközségi rendtartásokban meghatározott Grapevine Flavescence dorée arany színű sárgaság egységes növényvédelmi szabályainak tekintetében.

Jelen iránymutatás nem jelenti

- sem a hegyközségeknek, mint köztestületeknek a 2006. évi LXV. törvény 8/A. § (3) bekezdés szerinti öngazgatási jogának korlátozását;
- sem pedig a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa testületi döntéseinek a módosítását vagy kiegészítését.

Az iránymutatás a HNT által megküldött hegyközségi rendtartási fejezet 17. pontján, valamint a szakmaközi intézkedési tervezet 13. §-án alapul. E rendelkezések szerint az aranszínű sárgaság elleni egységes növényvédelmi védekezési szabályok bevezetése és működtetése kapcsán, továbbá az egységes országos szakmai gyakorlat előmozdítása érdekében a HNT ajánlásokat és iránymutatásokat adhat ki, amelyeket a honlapján közzétesz.

2. Az iránymutatás jogi természeté

A jelen dokumentum iránymutatásnak minősül. Nem helyettesíti a hegyközségek, illetve a hegyközségi tanácsok döntéshozatalát, és nem vonja el a helyi viszonyok mérlegelésének lehetőségét. Célja annak előre láthatóvá tétele, hogy a HNT főtitkára a rendtartások megküldése, felülvizsgálata és a HNT-döntésekkel való összhang vizsgálata során mely tartalmi elemeket tekinti a közös országos védekezési rendszer lényeges elemeinek.

A hegyközségekről szóló 2012. évi CCXIX. törvény (a továbbiakban: Hktv.) a hegyközségek és a részvételükkel működő hegyközségi tanácsok számára közfadataik ellátása körében rendtartás kiadására ad felhatalmazást. A Hktv. 34. § (1) bekezdése alapján a hegyközségek rendtartásuk keretei között meghatározzák a szőlőkárosító elleni egységes növényvédelem szabályait. Az FD szőlőkárosítóval szembeni hegyközségi rendtartási szabályok megalkotása ezért nem pusztán szervezeti döntés, hanem a törvényben rögzített eredő köztisztületi közfadata ellátását jelenti.

A Hktv. 22. § (1) bekezdése szerint a hegyközségek borvidékenként hegyközségi tanácsot alakítanak. Amennyiben egy borvidéken csak egy hegyközség alakul meg, a hegyközségi tanácsot nem kell létrehozni, illetve a hegyközségi tanács megszűnik, és a hegyközségi tanácsi feladatokat a hegyközség látja el. Ebből következően az ilyen borvidékeken a borvidéki rendtartási, illetve hegyközségi tanácsi feladatellátáshoz kapcsolódó rendtartási szabályok felülvizsgálatát a HNT a HNT főtitkárán keresztül végzi, és a HNT korábbi döntéseivel való ellentétet e körben is vizsgálja.

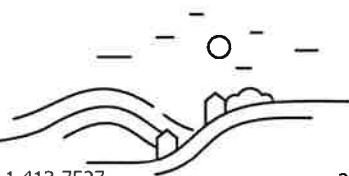
A HNT által kidolgozott rendtartási szabályokban az „egységes növényvédelem” a Hktv. szerinti törvényi szabályaira épül.

A 2006. évi LXV. törvény 8/A. § (1) és (3) bekezdéseinek megfelelően a rendtartás

- a tagságához és tagságának tevékenységéhez kapcsolódóan a törvényben meghatározott közfadatainak ellátásával kapcsolatban elfogadott köztisztületi szabályozás;
- a rendtartásban foglalt egységes növényvédelem szabályainak meghatározása, szabályok betartásának ellenőrzése és szabályszegési cselekmények lefolytatása olyan közfadatainak minősül, melyet a köztisztület köteles ellátni;

3. A rendtartások felülvizsgálatának tárgya

A HNT főtitkára a feladatkörébe tartozó beérkező hegyközségi rendtartások vizsgálata során elsődlegesen azt értékeli, hogy az elfogadott hegyközségi vagy borvidéki szabályozás megőrzi-e a HNT döntéseiben rögzített egységes növényvédelmi rendszer lényegi szerkezetét. A vizsgálat nem a helyi szövegezés formai azonosságára irányul, hanem arra, hogy a rendtartás tartalma alkalmas-e az országosan egységes szakmai gyakorlat megvalósítására.

A felülvizsgálat különösen az alábbi szempontokra terjed ki:

- a) a rendtartás önálló fejezetben szabályozza-e az aranyszínű sárgaság elleni egységes növényvédelem szabályait;
- b) a szabályozás kiterjed-e a Hktv. 34. § (2) és (2a) bekezdésében meghatározott területekre és kötelezeti körre;
 - ba) biztosítja-e a szemleterv, a szemlecsoporthoz, az önellenőrzés, a hegybírói ellenőrzés, a felszólítás és a szankcionálás egymásra épülő rendszerét;
 - bb) a rendtartás a HNT által meghatározott egységes növényvédelmi védekezési időszak, adatszolgáltatás és monitoringrendszer működtetésével összhangban áll-e;
 - bc) a helyi módosítások nem üresítik-e ki a közös országos védekezés lényeges garanciáit.

A HNT főtitkára a HNT korábbi döntéseivel való ellentétet különösen akkor állapíthatja meg, ha a rendtartásból olyan lényeges elem marad ki, amely nélkül az egységes növényvédelmi rendszer közös végrehajtása nem biztosítható.

A HNT főtitkára akkor emelhet törvénytelenység okán kifogást a rendtartás ellen, ha az korlátozza a köztisztviselés, a jogbiztonság és a közérdek érvényesülését.

4. A két szabályozási szint egymáshoz való viszonya

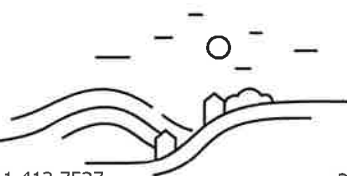
A HNT döntése alapján először a hegyközségi rendtartások kiegészítésére alkalmas rendtartási fejezet készült el. Ezt követően, a szakmaközi eszközrendszer igénybevételével, olyan tervezet került előkészítésre, amely a hegyközségi rendtartási megoldást szélesebb – különösen a csemegeszlővel és egyéb érintett területekkel kapcsolatos – szabályozási körben is megerősíti.

A két dokumentum között ezért nem ellentétet, hanem funkcionális különbséget kell látni. A hegyközségi rendtartási fejezet a Hktv. szerinti köztisztviselési rendtartási jogkörben, elsősorban a hegyközségi tagokra és a Hktv. által érintett területekre irányadó. A szakmaközi intézkedés és szabályozást ágazati piacszerkezési eszközként egészíti ki, és a miniszteri rendeleti kiterjesztés előkészítésére is alkalmas szerkezetben fogalmazza meg az egységes növényvédelmi védekezés szabályait.

A rendtartások felülvizsgálata során ezért a HNT főtitkára a hegyközségi rendtartási szöveget tekinti elsődleges kiindulópontnak. Ugyanakkor a szakmaközi intézkedésben megjelenő szabályozási logika – különösen a HNT ágazati koordinációs szerepe, a szemlék központi összehangolása, a kötelezettségek egységes szerkezete és a szankcionálási rendszer megtartása – irányadó a koherencia vizsgálatánál.

5. A helyi eltérés és módosítás megengedett köre

A hegyközségek ide értve a hegyközségi tanács feladatokat ellátó hegyközségek a HNT által megküldött rendtartási fejezetet a helyi viszonyokhoz igazíthatják. Az adaptáció különösen

indokolt lehet a borvidék mérete, a hegyközség szervezeti adottságai, a termelők száma, a művelt területek elhelyezkedése, a szemlecsoportok szervezhetősége, valamint a helyben rendelkezésre álló növényvédelmi és hegybírói kapacitások alapján.

A helyi módosítás megengedett körébe tartozhat különösen:

- a) a kötelező közös felderítés napjainak száma, illetve annak helyi munkaszervezési rendje;
- b) a szemlecsoportok kialakításának részletes ütemezése;
- c) a szemletervben alkalmazott sorrendiség és erőforrás-beosztás;
- d) az értesítések és helyben szokásos közzététel technikai módja;
- e) a teljesítés megkönnyítését szolgáló méltányos helyi szabályok meghatározása azoknál, akiknek élethelyzete, gépesítettsége, képzettség hiánya vagy a művelt szőlőültetvény mérete miatt a végrehajtás aránytalan terhet jelentene vagy akadályba ütközne.

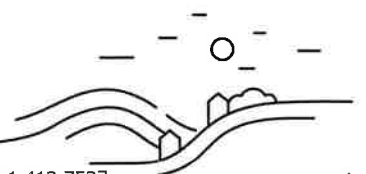
A rendtartási szabályok hegyközségi módosítása azonban nem eredményezheti a HNT döntéseiben rögzített szakmai szabályrendszer lényegének megszüntetését. A rendtartás önálló fejezetében rögzítetteknek biztosítania kell a köztestületiség és a jogbiztonság követelményei között a közérdek érvényesülését.

A rendtartás akkor marad összhangban a HNT döntéseivel, ha a hegyközségi változtatások nem teszik formálissá vagy végrehajthatatlanná az egységes növényvédelmet, nevezetesen a szemleterv, a szemlecsoportok, az önellenőrzés, a hegybírói és hegyközségi ellenőrzés, a felszólítás és a szankcionálás egymásra épülő rendszerét.

A szabályozás akkor alkot egységet, ha a szakmai követelmények mellett rögzíti az ellenőrzés rendjét és a jogkövetkezmények alkalmazását is. Ennek hiányában a rendtartás nem biztosítja a közérdek tényleges érvényesülését, és nem válik kikényszeríthetővé. Az ellenőrzéshez és a szankcionáláshoz kapcsolódó jogosítványok törvényi meghatározása a köztestületiség és a jogbiztonság követelményéhez, valamint a szükségesség és arányosság elvéhez igazodik. Ezért a végrehajtási és szankciórendszer nem választható le a szabályozásról, hanem annak szerves része.

6. A szemlecsoportokban való részvételre vonatkozó iránymutatás

A HNT által megküldött rendtartási fejezet szerint a szemlék megvalósítása érdekében a hegyközségi tag a Hegyközségi Információs Rendszerben nyilvántartott, a hegyközség működési területéhez tartozó borvidéki települések közigazgatási területén fekvő ültetvényének területe alapján, minden megkezdett hektár után számítva egy-egy munkanapra, összesen legfeljebb tíz munkanapra köteles a szemlecsoport munkájában személyesen vagy az általa kijelölt személy útján részt venni.

A szakmaközi intézkedés szabályozási logikája szerint a HNT határozza meg a hegyközségi tagok területalapú szemlekötelezettségének mértékét, a Hegyközségi Információs Rendszerben nyilvántartott, a hegyközség működési területéhez tartozó borvidéki települések közigazgatási területén fekvő borszőlőültetvény területe alapján. A HNT e jogkör gyakorlása során figyelemmel van arra, hogy a tényleges végrehajtás a hegyközségi tanácsok, illetve az egy borvidék – egy hegyközség esetén a hegyközségi tanácsi feladatokat ellátó hegyközség közreműködésével történik.

A hegyközségi rendtartásokban a kötelező részvétel területalapú mértéke ezért a helyi adottságok alapján eltérhet a HNT által megküldött szövegben szereplő „minden megkezdett hektár után egy munkanap” megoldástól. Az eltérés akkor fogadható el, ha a rendtartás a közös felderítés tényleges megszervezéséhez szükséges termelői részvételt továbbra is biztosítja, és a módosítás nem teszi érdemben teljesíthetatlenné vagy ellenőrizhetatlenné a szemletervet.

A méltányossági szabályok alkalmazása nem jelentheti a kötelezettség általános mellőzését. A méltányos szabályozás célja az, hogy a közös védekezésben való részvétel végrehajtható legyen, ne pedig az, hogy a szemlecsoportok működéséhez szükséges közösségi erőforrások megszűnjenek.

7. A szankcionálás kötelező rendeltetése

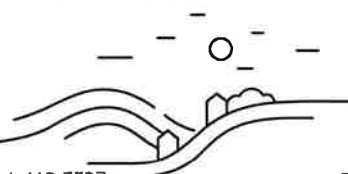
A rendtartási fejezet lényegi eleme, hogy az egységes növényvédelem szabályainak megszegése esetén a hegyközségi szervezet ne csak felhívást vagy tájékoztatást adjon, hanem a jogsértés fennmaradása esetére a rendtartásban meghatározott jogkövetkezményt is alkalmazhasson. A szankcionálási szabályok kihagyása a rendszerből a rendtartás lényegét szüntetné meg, mert a közös védekezésben való részvétel és a fertőzési kockázat csökkentése érdemben nem lenne számon kérhető.

A HNT döntéshozói szándéka az volt, hogy az aranyszínű sárgaság elleni védekezés ne kizárólag önkéntes együttműködésen alapuljon, hanem köztestületi rendtartási kötelezettségként is érvényesíthető legyen. E célból a HNT ragaszkodik ahhoz, hogy a rendtartások tartalmazzák a penalizáció szabályát, különösen az alábbi jogsértési körökhöz kapcsolódóan:

- a) az egységes növényvédelemre kötelezett alapvető növény-egészségügyi és védekezési kötelezettségeinek elmulasztása;
- b) a szemlecsoport munkájában való kötelező részvétel visszautasítása;
- c) az önellenőrzési és bejelentési, illetve fertőzésgyanús növényrészek eltávolítására vonatkozó kötelezettségek megszegése.

A szankciórendszer továbbra is biztosítja a hegyközség mérlegelési jogkörét. A rendtartási rendszer ugyanis első lépésként felszólításra épül: a hegyközség elnöke felszólítja az egységes növényvédelemre kötelezettet a jogellenes állapot megszüntetésére és az egységes növényvédelmi szabályok teljesítésére. A felszólításra adott választ, a teljesítés tényleges lehetőségét, az akadály jellegét, valamint a kötelezett együttműködését az érintett hegyközségi szervezet saját hatáskörében értékeli.

Ebből következően a szankcionálás rendtartási előírása nem automatikus bírságolási kötelezettséget jelent, hanem a közösségi védekezés kikényszeríthetőségének garanciáját. A

HNT főtitkára ezért a HNT döntéseivel ellentétesnek tekinti azt a rendtartást, amely a bírságolási, penalizációs rendelkezéseket teljes egészében elhagyja, vagy azokat olyan módon szűkíti, hogy a közös védekezés lényeges kötelezettségei jogkövetkezmény nélkül maradnak.

8. A HNT főtitkárának felülvizsgálati szempontjai

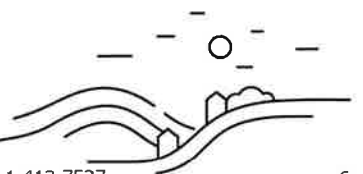
A HNT főtitkára a rendtartások felülvizsgálata során a HNT korábbi döntéseivel való összhangot az alábbi szempontok alapján vizsgálja:

- a) a rendtartás a Hktv. 34. § (1) bekezdése szerinti egységes növényvédelmi szabályozást ténylegesen tartalmazza-e;
- b) a rendtartás az arany színű sárgaság elleni védekezést a HNT által meghatározott országos rendszerbe illeszti-e;
- c) a helyi eltérések indokolhatók-e a borvidéki, hegyközségi, szervezési vagy termelési sajátosságokkal;
- d) a szemle csoportok működéséhez szükséges személyi, eljárási és képzési feltételek nem kerültek-e ki a szabályozásból;
- e) az önellenőrzés, a fertőzékenységű tőkék megjelölése, a bejelentés és a hegybírói ellenőrzés szabályai érdemben fennmaradtak-e;
- f) a felszólítás és a szankcionálás egymásra épülő rendszere biztosított-e;
- g) a rendtartás nem zárja-e ki vagy nem korlátozza-e indokolatlanul a HNT monitoring-, koordinációs és iránymutatási szerepének érvényesülését;
- h) egy borvidék – egy hegyközség esetén a hegyközségi tanácsi feladatokat ellátó hegyközségi rendtartása biztosítja-e a borvidéki szintű feladatellátásnak megfelelő tartalmi elemeket;
- i) a köztestületiség, a jogbiztonság és a közérdek érvényesülését.

A HNT főtitkára a vizsgálat során nem a HNT által megküldött szöveg szó szerinti átvételét kéri számon, hanem azt, hogy a helyi szövegben a HNT döntéseiben meghatározott kötelező tartalmi elemek felismerhetően és végrehajthatóan megjelenjenek.

9. Záró rendelkezések

A jelen iránymutatás a HNT honlapján történő közzététellel válik a hegyközségi szervezetek számára megismerhetővé. Az iránymutatás alkalmazása során a HNT főtitkára a hegyközségekkel és a hegyközségi tanácsi feladatokat ellátó hegyközségi szervekkel együttműködve jár el, különösen akkor, ha a helyi rendtartási szöveg kiegészítése vagy pontosítása szükséges.

A rendtartások felülvizsgálata során a HNT elsődleges célja az egységes joggyakorlat elősegítése, a közös országos védekezés végrehajthatóságának biztosítása, valamint annak előmozdítása, hogy a hegyközségi rendtartások az arany színű sárgaság elleni megelőző védekezésben ténylegesen működő köztestületi eszközként szolgáljanak.

Budapest, 2026. június 04.

H. l. Ed.
dr. Brazsil Dávid
főtitkár

